

Podstawowe założenia projektu nowy VAT

VAT jest podatkiem zharmonizowanym w skali całej Unii Europejskiej. Polska ustawa musi więc być zgodna i bazować na unijnej dyrektywie VAT. Często było to uzasadnieniem dla stopnia skomplikowania tego podatku jak i samej regulacji. Prawda jest jednak nieco inna - w obrębie tej samej dyrektywy mieliśmy bowiem nawet trzykrotną różnicę w objętości przepisów. Jednocześnie długość ustawy i ilość rozwiązań w niej zawartych nie przekłada się na skuteczność danego systemu podatkowego. Najlepszym tego przykładem w skali Unii była Estonia, która posiadała najkrótszą objętościowo ustawę o VAT, a jednocześnie jedną z najmniejszych luk podatkowych.

1) Wprowadzenie preambuły i części ogólnej – zwięzłe wyjaśnienie mechanizmu naliczania podatku dla zwykłego Kowalskiego. Do tej pory całkowity misz-masz tego co jest podstawami i zasadami ogólnymi z przepisami szczegółowymi. Podstawa opodatkowania jest poruszona dopiero na 70 stronie. Do tej pory tak naprawdę czytelnik nie wie o czym czyta.

2) Stawki i zwolnienia w jednej ustawie – zakaz przenoszenia istotnych dla podatnika regulacji do innych aktów prawnych (łatwość w stosowaniu przepisów).

Do tej pory część stawek i zwolnień znajdowała się bezpośrednio w ustawie, a część poza nią, co pogłębiało skomplikowanie systemu. Podatnik nie mógł tych informacji znaleźć w jednym miejscu. Znaczne uproszczenie w zakresie stawek jest odpowiedzią na te problemy.

3) Odesłanie do Dyrektywy VAT – podatnicy będą mieli wyraźną podstawę prawną do powoływania się na regulacje unijne w sporze z fiskusem.

Należy podkreślić, że podatek VAT w znacznym stopniu jest uregulowany na szczeblu unijnym, a krajowe regulacje nie mogą być sprzeczne z dyrektywą VAT. Dlatego zasadnym jest wprost odwołać się do tej regulacji.

4) Obniżka podstawowej stawki podatku VAT do 21% – w ten sposób cena polskich usług i towarów będzie bardziej konkurencyjna w stosunku do innych państw.

5) Jedna obniżona stawka w wysokości 5%:

- a) spadek cen mieszkań na rynku pierwotnym – wcześniej stawka wynosiła 8%,
- b) wsparcie dla branży gastronomicznej – usługi związane z wyżywieniem wcześniej były opodatkowane 8% stawką.

Ujednolicenie stawki VAT dla żywności, cateringu, usług żywieniowych - z wyłączeniem alkoholu.

6) Doprecyzowanie definicji podatnika – obrót majątkiem prywatnym przedsiębiorcy nie stanowi działalności gospodarczej, fiskus nie będzie mógł już zażądać podatku, np. od

sprzedaży oddziedziczonej działki, prywatnego samochodu i inne łapiące za serce przypadki. Do tej pory niespójność w orzecznictwie i praktyce organów, raz było to uznawane za działalność, innym razem nie.

7) Wynegocjowanie wyższego limitu zwolnienia podmiotowego (400 tys. zł) – skandalem jest, że polski rząd od lat nie ubiegał się o zgodę Rady na podwyższenie wspomnianego limitu, skoro mniejsze państwa takie jak Irlandia czy Chorwacja mają ten limit wielokrotnie wyższy. W ostatnich latach Polski rząd sam wnioskował o utrzymanie limitu, pomimo inflacji i dynamicznie zmieniającej się sytuacji gospodarczej.

8) Rozszerzenie zwolnienia podmiotowego na usługi prawnicze i doradcze – spowoduje to obniżkę cen usług i większą dostępność dla obywateli, a także ułatwi małym kancelariom i wchodzącym na rynek prawnikom konkurencję z już istniejącymi podmiotami, przez co mniej zamożna część społeczeństwa będzie miała możliwość skorzystania z pomocy profesjonalisty. W tym wypadku Polska postanowiła rozszerzyć podatek VAT szerzej niż nakazuje prawo UE.

9) Uproszczenie procedury rejestracji – naczelnik urzędu skarbowego będzie miał możliwość rejestracji podatnika z urzędu, co usprawni pobór podatku (podatnik będzie mógł odwołać się od tej decyzji gdy uzna, że rejestracja nie jest konieczna). Celem jest automatyzacja procedur rejestracyjnych i rozliczeń.

10) Pięciokrotne podwyższenie limitu prezentów o małej wartości – dostosowanie kwot do inflacji. Obecnie limit wartości wynosi 20 złotych i 100 złotych w przypadku prowadzenia ewidencji osób obdarowanych. Obecnie proponujemy 100 i 500 złotych ze względu na inflację oraz w celu likwidacji zbędnych ograniczeń biurokratycznych.

11) Liberalizacja procedury uproszczonej w imporcie – zasadą przy imporcie towarów jest to, że podatek należny rozlicza się w zgłoszeniu celnym. Prowadzi to do tego, że importerzy mają problemy z płynnością finansową. Najpierw muszą zapłacić kwotę podatku, aby później móc wykazać podatek do odliczenia. W związku tym, chcąc urzeczywistnić neutralność podatku proponujemy likwidację barier dla zastosowania procedury uproszczonej w imporcie. Zupełnie zbędnym wydaje się żądanie od podatnika informacji, które są w posiadaniu urzędów, tj. o zaległościach podatkowych i składkowych, czy o posiadaniu statusu czynnego podatnika. Dane te powinny być weryfikowane przez system informatyczny i służyć jedynie do typowania podatników do kontroli. Przedsiębiorcy w tym czasie powinni skupić się na prowadzeniu biznesu.

12) Uproszczenia w zakresie przeliczania kursów walut – likwidacja wielu sposobów przeliczania kursów, cofnięcie zbędnej regulacji. Obecnie na gruncie ustawy o VAT można bowiem rozliczać różnice kursowe jak z ustaw o podatkach dochodowych. Rozwiązanie to daje niewielkie korzyści a dodatkowo komplikuje przepisy.

13) Rozszerzenie budownictwa objętego społecznym programem mieszkaniowym – likwidacja ograniczeń, co do powierzchni lokalu lub budynku mieszkalnego.

14) Dostosowanie zwolnień przedmiotowych do przepisów unijnych – uwzględnienie dotychczasowej praktyki orzeczniczej m.in. szersze zwolnienie dla usług kształcenia zawodowego lub przekwalifikowania zawodowego - bez względu na to czy podatnik działa:

- * pod kontrolą Państwa,
- * w oparciu o konkretne przepisy,
- * w oparciu o konkretne programy nauczania.

Uzyskany przez Kancelarię Mentzen wyrok WSA w Gliwicach z 9.05.2023 r., I SA/GI 89/23.

15) Uproszczenie przepisów dot. korekt podatku naliczonego, w tym skrócenie okresu korekty dla nieruchomości z 10 do 5 lat – czynnik pobudzający rynek nieruchomościowy. Obecnie okres korekty podatku VAT jest niewspółmiernie długi do dynamiki gospodarczej i zmian, które zachodzą na rynku.

16) Szybszy zwrot nadwyżki podatku naliczonego nad należnym – proponujemy skrócenie terminów na zwrot podatku VAT:

- * podstawowy z 60 na 45 dni,
- * wydłużony z 180 na 90 dnia,
- * skrócony z 40 na 25 dni.

Ponadto mając na uwadze instrumentalne przedłużanie powyższych terminów, postulujemy nieprzekraczalny termin 6 miesięcy na czynności weryfikacyjne ze strony organu. Po upływie wspomnianego terminu bezwzględnie musi nastąpić zwrot. Podatnikowi będzie przysługiwało oprocentowanie od upływu właściwego terminu do dnia otrzymania zwrotu.

17) Pełne prawo do odliczenia podatku VAT od samochodów osobowych – brak konieczność prowadzenia kilometrówki bądź uzyskania stosownego zaświadczenia, brak racjonalnych powodów dla dyskryminacji tego środka transportu, polski rząd dobrowolnie uzyskał zgodę UE na wprowadzenie tych regulacji, natomiast sama dyrektywa nie wymusza na nas przyjmowania jakichkolwiek proporcji przy samochodach osobowych.

18) Uproszczenie rozliczeń faktur korygujących – obecnie skorygowanie przez podatnika podstawy opodatkowania wymaga gromadzenia dokumentacji, z której wynikają warunki obniżenia podstawy opodatkowania. Zmiany te są krytykowane przez przedsiębiorców ze względu na sporą ilość obowiązków biurowatycznych. Dlatego postulujemy powrót do sprawdzonego rozwiązania, czyli powiązania korekty z otrzymaniem potwierdzenia odbioru faktury korygującej.

19) Likwidacja kwartalnego rozliczenia podatku – organy na bieżąco będą mogły analizować dane, w tym wykryć nadużycia w zakresie rozliczenia podatku, przepis ma na celu ograniczanie luki VAT, zrównanie terminów z podatkiem dochodowym, a także lepszą przejrzystość finansów publicznych.

20) Wydłużenie i ujednolicenie terminów rozliczeń – podatek co do zasady będzie odprowadzany do końca następnego miesiąca, co ma być zgodne z regulacjami ustawy o PIT, księgowi będą mieli o blisko tydzień więcej czasu na rozliczenie. Będzie identyczny termin na rozliczenie VAT-u, składek i PIT-u (obecnie trzy różne terminy).

21) Likwidacja split paymentu – zwiększenie płynności finansowej przedsiębiorców, w tym możliwość reinwestowania aktualnie wstrzymanych środków, znikomy wpływ na ograniczenie luki w VAT (przykład Szwecji i Estonii).

22) Likwidacja sankcji VAT – aktualne przepisy nie są zgodne z dyrektywą (są zmieniane), często wysokość dodatkowego zobowiązania jest nierealna, dublowanie z odpowiedzialnością karno-skarbową, znikomy wpływ na ograniczenie luki w VAT (przykład Szwecji i Estonii).

23) Zmiana terminów przy uldze na złe dłużi – skrócenie terminów z 90 do 30 dni, wydłużenie terminu na korektę z 2 na 5 lat (pełna implementacja rozstrzygnięć TSUE).

24) Wyszukiwarka stawek podatku – likwidacja czasochłonnej i uciążliwej procedury występowania o Wiążącą Informację Stawką, podatnik będzie mógł za pomocą Internetu sprawdzić właściwą stawkę podatku w ciągu kilku minut. Jeden z elementów automatyzacji systemu podatkowego celem jego usprawnienia i większej klarowności dla podatników.

25) Dwukrotne podwyższenie limitu dla faktur uproszczonych — przedsiębiorcy nie będą musieli tracić czasu na wystawienie sformalizowanej faktury, dostosowanie limitów do warunków inflacyjnych, usprawnienie obrotu gospodarczego.

Obecnie limit wynosi 450 złotych brutto albo 100 euro, a w projekcie ustawy ma wynosić 900 złotych 200 euro.

26) Polityka anty-wyłudzeniowa – mniejsza ilość regulacji nie przekłada się na skalę luki VAT, przestępstw karuzelowych i wyłudzeń. Najprostsze ustawy i niewielka ilość regulacji jak np. w Szwecji i Estonii są często powiązane z najniższą skalą wyłudzeń. Głównym kryterium, które decyduje o efektywności systemu jest skuteczność administracji skarbowej oraz odpowiednie zaplecze technologiczne, w tym szczególnie w zakresie odpowiednich algorytmów.